

Frændafundur

Oddagrein

Í hesum døgum er føroysk-íslendsk ráðstevna á handilsskúlanum. Ráðstevnan, Frændafundur nevnd, er fyriskipað av Fróðskaparsetrinum og Lærda Háskúla Íslands. Ráðstevnan er liður í rannóknar-samstarvi millum báðar lærustovnarnar og snýr seg mest um hugvísindalig evni eitt nú staðanøvn, búsetingar-søgu, þátrúgv, málskur, myndlist, veitslusiðir, sjónleik og stöðu Íslands og Føroya í dansk-norska ríkinum og undir øðrum heimsbardaga.

OKKUM føroyingum tørvar at samstarva við onnur og vit kundu lagt afturat, at serstakliga tørvar okkum at samstarva við frændur okkara í Útnorðri. Londini í Útnorðri eru hóast ymisk í mentan og lagnum sera lík. Vit eru fjart frá Europa og vit eru vinnuliga og búskaparliga bundin at havinum og havumhvørvinum. Vit hava eisini eina felags fortíð í danska-norska ríkinum, so allar fortreytir eru til staðar fyrri vísindaligum samstarvi. Hugvísindi snúgva seg um menniskju, teirra mentan og søgu og sum heild um alt tað, sum menniskjan sjálf hevur skapað í mannaættarinnar longu søgu. At íslendsk og føroysk hugvísindafólk og leikfólk hittast og greiða hvørjum øðrum frá royndum og rannsóknarúrslitum kann bert gagna og gera gott.

HUGVÍSINDI í Føroyum hava ikki havt góðar dagar, síðan búskaparkreppan tók seg upp. Hetta økið hevur verið fyrri hørðum niðurskurðum og tað er spell. Hugvísindi granska mentan í víðastu merking. Tá vit hugsa um, at tað er ein gomul sannroynd, at tað ikki er skilagott at skera mentanargransking og mentanarligt virksemin í krepputíðum, so kunnu vit bert harmast um stuttskygnið, ið her hevur valdað. Á lögtingsfiggjarlóginum er ein upphædd sett til føroyskt-íslendskt-grønlandskt mentanarsamstarv. Hetta er úrslit av samstarvinum innan Tingmannaráð Útnorðurs. Men upphæddin er alt ov lítið til hetta endamál. Vit eiga at økja um mentanarliga samstarvið í Útnorðri og eiga Grønland at vera við. Vit loyva okkum tí at mæla landsstýrinum til at hækka hesa játtan á komandi figgjarlógaruppskoti.

ØLL eiga at fegnast um frændafundin og vit eiga at fegnast um, at tað ber til at fáa eitt slíkt tiltak í lag. Vit vóna at hesum átaki verður lív lagað í framtíðini og gleða okkum til at siggja úrslitini av ráðstevnunum á prenti sum skjótast.

Sosialurin

Vit eru 1.300 færri enn í fjør

Men fyrstu fimm mánaðirnar í ár minkaði fólkatalið bara við einum triðingi av tí, tað minkaði við sama tíðarskeiði í fjør

Fólkatalið í Føroyum minkar framvegis. Sambært tølunum, sum Hagstovan í vikuni kunngjórði í Hagtíðindum, so var fólkatalið 1. juni 43.567. Um sama mundið í fjør buðu 44.861 fólk í Føroyum, og tað vil siga, at vit nú eru 1294 færri enn fyrri einum ári síðani.

Við árslok 1988 buðu fleiri fólk í Føroyum, enn tað nakrantíð áður hava gjørt, hvørki fyrri ella síðani. Tá buleikaðust 47.838 fólk her ella 4.271 fleiri, enn tað gera nú.

Færri fødd og fleiri deyð

Hagtíðindi hesa ferð lusa gjølla gongdina frá 1970 og fram til í summar. Tølini siga, at burðartalið fyrstu fimm mánaðirnar í ár er minkað nógv sammett við fyrstu fimm mánaðirnar í fjør. 227 nýggir føroyingar sœu dagsins ljós fyrstu fimm mánaðirnar í ár, meðan talið í fjør var 286.

Tað vil siga, at burðartalið minkaði við 59, og tað gerst ógvusligari, tá vit umroknað til prosent, tí tað staðfesta vit, at talan er um eina afturgongd uppá 26 prosent!

Hagtølini siga einki um orsøkirnar til broytingarnar, men tær eru ikki ókendar. Talan er ikki um, at barnatalið hjá føroyskum familjum er minkað serliga nógv í eitt ár, men heldur er talan um, at talið av kvinnum í burðarføra aldrinum er nógv minkað. Løgdu vit tey børnini afturat, sum vit í leygardagsblaðnum siggja, at føroyskar familjur, sum búgva í Danmark hava fingið, so fara tølini at líkjast rættuliga nógv.

Fyrstu fimm mánaðirnar í ár doyðu 148 fólk, meðan talið í fjør var 140. Talan er ikki um serliga stóra broyting, men vit kunnu staðfesta, at talið ikki er minkað, og tað ber aftur boð um, at tað eru ikki tey eldru, sum í stórum tali rýma av landinum.

Flytingarmynstrið

Størsta fráflytingin úr Føroyum var í 1994. Tá stungu 3.282 í sekkin og fluttu. Fyrstu fimm mánaðirnar í ár fluttu 668, og tað ber boð um, at fráflytingartalið minkar, tí sama tíðarskeiði í fjør fóru 1.002 fólk av landinum.

Nettofráflytingin, sum er talið á teimum, sum fara av landinum og ta tey, sum flyta til landið eru tikið frá, er fyrstu fimm mánaðirnar í ár lækkað niður í ein triðing av

tí, sum tað var í fjør. Í fjør var tað 628, og í ár var tað 219. Flytingin til Føroya er økt, tí fyrstu fimm mánaðirnar í fjør komu 374 henda vegin, og í ár komu 469. Uttan iva staðfestir gongdin tað, sum áður er upplýst um, at fleiri av teimum, sum eru farin av landinum síðani samfelagið síðsti áttati árunum av álvara kom í kreppu, flyta aftur henda vegin.

Framtíðin

Ivaleyft fer gongdin við-vikjandi burðartalinum og deyðatalinum tað, sum er eftir av árinum, ikki at víkja so nógv frá tí, sum roknaðst kann við. Meiri spennandi er tað, tá tað snýr seg um flytingarmynstrið. Tað hoyrist um fleiri, sum fara í summarfrí-tíðini hjá skulabærunum. Hvussu tað talið fer at hylast fáa vit staðfest, tá ársfjórðingurin er liðugur, sum byrjar í morgin.

Sambært Hagtíðindum eru juli og august mánaðirnar, tá nógv tey flestu flyta. Í fjør var nettofráflytingin 952 hesar báðar mánaðirnar, meðan talið fyrri hinar tiggju

manaðirnar var 973.

Í teimum frageiðingum, sum eru gjørðar um Føroyar og kreppuna, hava fleiri metingar verið gjørðar um framtíðar fólkameningina. Tær daprastu rokna við, at fólkatalið fer at minka eini átta tusund ella meiri í mun til talið á teimum, sum nú búgva í Føroyum. At tølini nu visa, at minkingin er stöðgað, vil ikki siga tað sama sum, at nu fer at venda.

Litla talið á ungum folki, sum er eftir í landinum ger, at sannlíkið fyrri, at burðartalið framvegis fer at minka, er stórt. Stóri spurningurin er so, hvussu tað verður við flytingunum. Grundarlagið fyrri teimum er, hvussu búskapurin fer at mennast, og tað ber illa til at siga nakað itóki-ligt um tann spurningin. Hann er m.a. treytaður av fiskastovnunum og oljvinnuni.

-nes

SKÓTA-HÚSIÐ

Norðuri í Bø í Fuglafirði

verður
LEIGAÐ ÚT
til einstaklingar
og bólkar.

Áhugað kunnu ringja
Tlf. 44040

GLOYM IKKI SILDINA

Takið eina spann
við tá farið verður
at vitja vinirnar í
Danmark

SILDAGOYMSLAN

Stoffalág 17
Tlf. 12355 (kl. 10-15)

Summartónar '95

í dag
&
í morgin

FRÍGGJADAGUR 30. juni

- Kl. 19.30 Listaskálin
Den Danske Trio - Odense Kvartettin
- Kl. 19.30 RUNAVÍK / umborð á Høganesi
Geir Draugsvoll
- Kl. 19.30 GOTA / 1929-skúlin
Føroysk Ljómli

LEYGARDAGUR 1. juli

- Kl. 11.30 Havnar kirkja
Odense Kvartett
- Kl. 16.00 SAKSUN / Kirkjan
Geir Draugsvoll
- Kl. 19.30 Norðurlandahúsið
Kolneskoret - Freudenthal Duo
Mideaki Nitta - Kazuyoshi Hashimoto

Næstu konsertirnar verða lýstar
í blaðnum leygardagin 1. juli.

Summartónar

TØMRERE SNEDKERE

Søges til nybyg-
geri og renover-
ingsopgaver i
København.

RYTTERHUSET
Tlf. 042 95 22 60

BILLUTIR

útvegast til
**FLEST ALLAR
BILAR**

Fa. BILLUTIR

Tlf. 21605 Fax. 21666